

"L'exèrcit no està per donar un cop d'Estat ni per a intervenir en política", diu Gil Robles

ENTRE ELS ASSASSINS I ELS HOMES HONRATS, NO HI CAP LA LLUITA...

Madrid, 11. — El senyor Gil Robles paria ahir al domicili d'Acció Popular de Madrid, i digué:

"Estan emplaçades clarament les posicions: cara a cara, la revolució i la contrarevolució. Al voltant meu s'ha creat un ambient interessant. Per uns i per altres es parla de cops d'Estat, suposats propòsits d'implantar una dictadura militar. Això ho han dit d'un cantó les esquerres, però per un altre cantó també estan creant aquest ambient molta gent de dreta, i el bo del cas és que per a molts el cop d'Estat no és més que una assegurança de tranquil·litat, de seguretat i d'egoisme. Els que pensen això són uns suicides. L'exèrcit no està per a donar un cop d'Estat ni per a intervenir en política. La primera dictadura d'un home de gran cor portà un moviment revolucionari; però d'una segona dictadura, portada per la bogeria d'uns quants, esdevindria una revolució soviètica. El moment del triomf arribarà aviat, i hem de preparar-nos. Anem a fer la conquesta de la majoria necessària per tal d'assumir la integritat del Poder.

Qui farà les eleccions? No ho sé, si bé ho sospito. Sigui qui sigui, no serà pitjor que el que feu les eleccions dels burgesos. Hi ha qui diu que el Govern que faci les properes eleccions serà jutge i part en el cas de la revolució. L'esperit del país no permetrà una semblant cosa. No hi ha cap lluita entre els assassins i els homes honrats.

Què passarà el dia 9 de desembre?

Com s'han de presentar les esquerres a les possibles eleccions?

La resposta de Carles Pi i Sunyer:

— Creieu possible que el dia 9 de desembre, com sembla que és propòsit oficial, les Corts acordin la reforma constitucional i s'autodissolguin?

— Les opinions ja publicades han gairebé exhaurit les poques variants del tema. En efecte, malgrat les manobres i les combinacions dels que treballen darrera cortina, la qüestió ha anat reduint-se a les línies essencials i el joc és a cartes vistes. L'única sortida de la situació política actual és la convocatòria d'eleccions; però les dretes fan tot el que poden per a ajornar-les almenys fins a la data de l'autodissolució de les Corts. Podran arribar-hi? No trigarem a saber-ho. Cal comptar que el que ha produït la calçada accelerada dels darrers ministres ha estat el propi desgast de les dretes, els seus errors, ineficiència i dissensions; però és possible que dissimulin les diferències i rancúnes per a sostenir-se unes setmanes. Si és difícil fer profecies concretes respecte a la data, podem afirmar una vegada més el que caldria fer tot seguit: la dissolució de les Corts actuals, constitució d'un Govern que ofereixi prou garanties d'equilibri, restabliment dels drets constitucionals, convocatòria d'una consulta popular i convocatòria d'eleccions generals. Tot el que sigui retardar aquest programa contribuirà a dificultar la solució del problema polític.

— De quin manera creieu que s'han de presentar les esquerres a Catalunya i les de la resta d'Espanya a les eleccions per al nou Parlament?

— Les organitzacions responsables dels partits són les que han de decidir la forma en què les esquerres han d'anar a les properes eleccions. Personalment, crec que davant de la transcendència de l'hora, cal adoptar la tàctica que doni la certesa del triomf. Això semblaria una banalitat o una redundància si no hi

hagués la trista memòria de les últimes eleccions legislatives, que les esquerres, pel nombre de vots que sumaren, podien guanyar, i les dretes, per l'habilitat de l'aviador Sir Charles Kingsford Smith, han estat infructuoses.

Les dretes festegen a Miquel Maura, a l'anunci d'una possibilitat electoral immediata

(Del nostre corresponsal, per telèfon)

Madrid, 11. — (A tres quarts de cinc de la tarda.) — És evident que aquest fi de setmana, contràriament al que acostuma a passar, ha tingut un gran interès polític, del qual destaquen especialment les entrevistes de Giménez Fernández amb Maura, el discurs de Gil Robles davant de la «J. A. P.» i les declaracions de Chapaprieta a un periodista del «A B C».

Les Joventuts de Gil Robles, disgustades

El discurs del cap de la C. E. D. A., demagògic i contradictori, ha produït una visible desil·lusió entre les Joventuts del Partit. Continuant el discurs ha tingut un aire de responsa a la situació, molt notable, i donà a tots la sensació que som al final d'un període en el qual la C. E. D. A. ha estat la primera potència política, i que va a començar-se'n un altre en el qual les coses poden anar de molt diversa manera. Potser seria prematur precisar l'abast del futur polític, però una cosa és evident: el ressorgiment de les masses republicanes i socialistes a tot el país. Allà on aquestes masses han pogut manifestar-se, el fet no ofereix dubtes ni per a les mateixes dretes, que no s'amaguen de reconèixer-ho.

CAP A LES ELECCIONS

Hi ha, per fi, les declaracions del senyor Chapaprieta a «A B C». A part del to de marcat excepcionalisme i manca de seguretat que denuncien les paraules del president del Consell, és evident que les seves manifestacions tradueixen un desig oficial, per dir-ho així, de tot el Govern, que pot anunciar-se de la manera següent:

Cal que el Govern actual, que jo presideixo, se sostingui fins a finals d'any, i prèvia reforma dels articles que siguin de la Constitució, es vagi el més de gener a la dissolució i a la convocatòria d'eleccions generals. Aleshores un Govern similar, una mica més ampli de base, podria presidir la batalla electoral.

TRES SETMANES DESPRES...

És notable com, d'una manera sobada, totes les figures responsables de la situació actual, amb càrrecs de ministres i fins de president, s'han posat a parlar en termes apremiants d'una immediata possibilitat electoral. Recordi's que quan en l'acte de Comillas el senyor Azanza afirmà la necessitat d'unes eleccions convocades amb les necessàries garanties d'imparcialitat, per tots els mitjans es posà sordina al resso que poguessin tenir les paraules de l'orador i es procurà que es fes un sí-

MIQUEL MAURA

lenci gairebé absolut sobre el tema electoral.

(Passa a la Pàg. 2.)

"La dissolució de les Corts, amb motiu de la revisió constitucional, seria un bé per a tothom", diu Chapaprieta

ABANS D'ACABAR L'ANY S'HAURIA DE DISCUTIR LA LLEI ELECTORAL

Madrid, 11. — «A B C» d'ahir, publica unes manifestacions del cap del Govern.

Per al senyor Chapaprieta, una de les grosses preocupacions és la dissolució de les Corts. Jo crec—diu— que si apreïm, sense apassionament, les circumstàncies polítiques d'Espanya, no hi ha cap més possibilitat per a les dretes i les esquerres que la dissolució del Parlament pel mateix Parlament. Una dissolució violenta i prematura no seria profitosa per a ningú. Una dissolució acordada amb motiu de la revisió constitucional, més o menys extensa, seria avantatjosa per a tothom. És clar que en el joc dels poders constitucionals hi ha qui pot apreciar la conveniència o la necessitat de la mesura amb plena raó, però els partits polítics poden creure el contrari i determinar-se i moure's per aquesta idea.

Crec que essent tan a la vora la data de la revisió constitucional cal

moderar les impaciències i esperar que aquest problema sigui plantejat i resol. Entenc que els partits s'han de posar d'acord amb l'extrem concret de la revisió, respecte del qual no coneix cap discrepància. Hi ha conformitat plena en la reforma de l'article 125, en la convivència d'un règim bicameral i en la necessitat d'un pressupost biennal. Fins «els socialistes, o una part d'ells, han sostingut la conveniència de les dues Cambres.

També diu que ell contempla el panorama del país sense passió, i que ell es mou per determinacions patriòtiques. Per això considera insensat en les esquerres aquest afany d'anticipar la dissolució de les Corts un mes o dos. L'autodissolució convinguda a tothom. Mai a Espanya no s'ha donat el cas que les Corts morin legítimament. L'aspiració comuna de tots els partits hauria d'ésser que el Parlament esgotés la seva vida parlamentària.

Preguntat el cap del Govern sobre la seva opinió de si les Corts prendran l'acord de la seva dissolució, ha dit que li semblava que el Parlament havia d'arribar abans a una legalització econòmica. No es tracta únicament del Pressupost. Per al Govern que ens substituïxi i per als següents seria una gran conveniència trobar llure un camí tan ple de dificultats fins ara. Per això jo he dit alguna vegada que treballa per als partits de demà. Al meu entendre, abans d'acabar l'any s'hauria d'encetar la discussió de la Llei Electoral i de la proposta per a revisar la Constitució. Ambdues coses es poden simultanejar amb l'evanescer dels pressupostos. El mes de gener es pot dedicar íntegrament a l'examen de la proposta de revisió, i si tenim en compte que per precepte constitucional el Parlament s'ha de reunir a primeries de febrer, passada a aquesta data es podria votar la proposta, sobrevenint a l'acte el fet de la dissolució automàtica.

Quant a certes gestions de determinats partits per a aconseguir un nou partit centre, el cap del Govern s'ha expressat de la següent manera:

— A mi em sembla bé la iniciativa, però jo no he expressat a ningú la meua adhesió a aquesta possible organització política. Segueix estimant la postura d'absoluta independència que m'ha permès fer una obra econòmica que no hauria assolit mai de portar a terme si haguessin hagut de respectar els compromisos d'un partit, qualsevol que fos. Crec, però, que la temptativa d'aconseguir la unió de forces notòriament de centre és patriòtica; poder aconseguir que aquestes forces s'agrupin, es fusionin, i si això no és possible, es federin, per a prestar a la República l'immens servei de regular i controlar els extrems d'esquerra i de dreta. Els espanyols desitgen una nova etapa de treball fecund i de pau confortadora.

Finalment, el cap del Govern s'ha expressat amb referència a l'obra econòmica, diu que ell segueix esperant que cal aprovar abans de fi d'any el Pressupost i les lleis que li serveixen de base i aquelles altres

complementàries, com són ferroviàries, obres públiques i regulació del mercat exterior. Per consideració obligat acatament als compromisos concrets amb l'opinió, mantindrà la meua obra resolutiva cala dia amb majors esperances, vista l'actitud de les comissions parlamentàries, que són fidel reflex de les distintes opinions de la Cambra.

Finalment diu que no creu en cap esdeveniment polític immediat. No crec que n'hi hagi. En política tot és bellugadís, però jo tinc la seguretat que per conveniència de tothom serà respectat el pla polític que acabo d'exposar.

No es pot ajornar molt temps la convocatòria d'eleccions generals. Si aquestes Corts es decideixen a tocar la reforma de la Constitució, és evident que es dissolven elles automàticament i automàticament se celebraran eleccions. Alguns elements consideren que en tal cas cal la formació d'un Govern de tipus especial que pogués presidir les properes eleccions.

També hom espera amb gran interès el parlament de dimarts vinent del cap del Govern al Parlament. No serà un discurs d'exposició de la seva obra econòmica, sinó un discurs per a percatar l'ajut dels partits que formen el bloc. El senyor Chapaprieta, segons els seus intims, exposarà amb tota claredat el seu punt de vista i el seu pensament encaminat que la Cambra aprovi la seva obra econòmica i pressupostària. El cap del Govern reduirà a això les seves aspiracions, convenint que en aquest moment és el millor servei que pot fer al país i a la República.

Estampes catalanes

PERE COROMINES,
el gran literat i home públic, escriurà per a

ULTIMA HORA

una interessantíssima i evocadora sèrie de

Estampes catalanes del nou-cents

En data propera anunciarem el dia que començarà la publicació.

La processada, seu al banc dels acusats (Apunt d'Arteche)

al carrer de Cabanyes, el seu amant, Marian Rodríguez Gómez.

Oberta la sessió, el senyor Mar-

quez, fiscal, es disposa a interrogar

l'acusada. Aquesta s'aixeca de la

banqueta. Té els ulls plorosos; està

visiblement nerviosa.

No sap què contestar. Sembla des-

orientada i, sobretot, temerosa del

que pot passar. És veu que l'escena

li cau a sobre: Tants rostres greus,

tants fronts arrugats, tantes togues,

tanta solemnitat. Amb veu trencada,

explica que no està serena. El

president, benevol, considerat, galant,

la fa asseure. Uns segons de silenci.

I després, altra vegada, el fiscal, amb

les seves preguntes. «Marianja va re-

cobrant per moments la força ne-

cessària.

No explica tot amb el seu accent

andalús. Té una mà a la butxaca de

l'epioma. Diu el mateix que digué al

redactor d'ULTIMA HORA en l'inter-

viu que publicàvem el dia 8: Co-

negué Marian a Huelva l'any 1931.

Va viure amb ell tres mesos en

aquella ciutat andalus. Després, Ma-

rian la va fer venir a Barcelona i

li feu entendre que estava contrain-

dicada per a cantar flamenc. Això no

era cert. Marian obligà a dedicar-

la a la vida de cabaret. Visqueren

tots dos en una pensió. Mesos des-

prés llogaren el pis del carrer de

Cabanyes.

Marian era un perdut. Estava fit-

xat, a la Prefectura, com a gaudulí

malforat. Ell i el seu pare —un em-

bric empedernit— vivien a les cel-

les de «Marianja». De tant en tant,

Marian feia estada a la presó. Eren

les temporades de repòs per a la pro-

cessada. Perquè sempre que Marian

es trobava en llibertat li donava mal-

tractaments. Li feia la vida impossi-

ble. Més d'una vegada li havia fet

sang.

Aquestes afirmacions les fa tothom

que coneix «Marianja». L'amo de «La

Buena Sombra» recorda haver-la

vista moltes vegades amb esgarri-

xades a la cara. Angela Fernández,

la portera de la casa on havien vi-

cut una temporada els dos amants,

retrou una frase de Marian adreça-

da a Marianja: «Té jo que tingués

que matar-te. Dues amigues de la

noia, les germanes Marianja i Dora

Costa —una morena i una rossa pla-

ti magnífiques— afirmen també

que el mort maltractava la proces-

sada. Miquel Lagé, l'agent artístic,

no fa més que dir el mateix. La

filla de Marianja compareix a judici.

Es una nena de sis anys. Porta un

abriguet llau i un llaç al cap. Quan

entra a la Sala hi ha un moment

d'emoció. La nena es posa a plorar

desconsoladament. El president li

diu que vagi a la banqueta, amb la

seua mare. Marianja agraeix la deferència

del senyor Olalde. Agafa fortament

la nena. La petoneja furiosament.

Tothom està entornit. Les dones que

hi ha a la Sala es posen el mo-

cador als ulls.

—Di todo lo que sepas, monina

—diu el president.

—¿Qué le hacía papá a mamá?

—pregunta el fiscal.

—Le pegaba mucho con una correa

—diu la nena.

Se sent una remor a tota la Sala.

Són els comentaris de simpatia vers

«Paquita».

Ja no li pregunten res més. La

nena es queda, fins a l'acabament

de la vista, a la falda de la seva

mare.

El 12 d'octubre, Marian va sortir

de la presó. L'anaven a posar en

llibertat, quan Marianja va arribar per

a visitar-lo.

—Vete a casa —li digué ell—. Lue-

go hablem.

Després murmurà un seguit de pa-

raules gruixudes.

«Marianja» no veia Marian en tot

el dia. A les cinc de la tarda ell es

presentà a casa seva. La portera li

digué que «Marianja» era fora. Marian

tava entujat i excitat. Ya la encon-

traré —féu—; que la he de cortar

el cuello.

La portera i la serventa, Josefina

Ungria, posaren en guàrdia Marianja.

Aquesta temia que Marian fes el que

havia dit. I s'endugué de casa una

pistola que ell guardava. Una pistola

barata, que es podia disparar amb un

moviment brusca, adhue amb el se-

gura posat.

A tres quarts de deu del vespre,

«Marianja» trobà Marian. Ella anava

amb la serventa. Ell amb dos amics.

Tothom es retirà. Quedaren sols. Pa-

rlaren. Ell la insultà, l'amenaçà.

—Anda —li digué—; sube a casa,

que te voy a poner frita. Tú no has

(Passa a la Pàg. 2.)

El públic, compost gairebé tot de les seves companyes de treball, espera el moment de començar la vista (Apunt d'Arteche)

L'HOMENATGE A APEL·LES MESTRES

El bust d'Apel·les Mestres, obra de l'escultor Víctor Moré (Vegeu informació a la pàg. 3.)

Cap a una nova invasió de Xina pels japonesos?

"L'exèrcit japonès es reserva tota llibertat d'acció"

Toquio, 11.—Les autoritats japoneses s'han adreçat al Govern xinès i li exigeixen una satisfacció per l'assassinat d'un fuseller marí japonès perpetrat dissabte passat a Xang-Hai.

El fet el consideren com una provocació «directa».

El crim fou conseqüència d'una violenta disputa entre un xinès i la víctima.

Afegeix la comunicació que si Xina es negués a donar les satisfaccions exigides, l'exèrcit japonès «es reservaria tota llibertat d'acció».

S'ha ordenat al canoner japonès «Ataka», que és a Nanquín, que surti immediatament cap a Xang-Hai.

El «Daily Telegraph» escriu aquest matí que no és impossible que el problema de l'Extrem Orient arribi a eclipsar el conflicte italo-abissini en el curs de les properes setmanes.

HA ESTAT DETINGUT UN LLADRE QUE TENIA LES CLAUS DE TOT BARCELONA...

A un comerç d'aquesta ciutat van entrar lladres i s'emportaren una partida de mitges que l'amo denuncià que tenien un valor d'uns 15 mil pessetes.

L'incansable agent senyor Ureta ha treballat molts dies entre els malfactors barcelonins per tal d'arribar a conèixer els autors d'aquell robatori.

Aquesta matinal ha aconseguit trobar, al domicili de Doroteo Monjo, del carrer d'Abadal, la gairebé totalitat de les mitges robades. Estaven dins de cinc còpies. El Doroteo Monjo ha estat detingut i portat a la Prefectura.

Sembla que aquest detingut, que és propietari d'un quiosc de begudes en un mercat d'aquesta ciutat, va estar ja detingut fa cosa d'un any, pels agents encarregats de la restricció del tràfic de tòxics.

L'agent de la secreta senyor Ureta ha detingut també Antoni Manau, que és diu que va ésser l'encarregat de buscar compradors per tot aquell gènere.

Antoni Manau no ha intervingut activament en el robatori material, però, en detenir-lo, se li ha trobat una caixa dins la qual hi havia l'espiga d'una clau, preparada amb un mecanisme, i dins la mateixa capsua unes 500 dents de clau totes diferents que es poden aplicar amb gran facilitat a l'espiga en qüestió. Amb aquest material, qualsevol lladre pot aconseguir obrir el pany més difícil sense haver de recórrer a la vulgaritat del «palanquetazo», com es diu en el llenguatge de l'amp. Des de molts anys que la policia no s'havia trobat amb un cas com el del detingut d'avui, ja que si bé s'han descobert tota mena de perfissions en l'art de robar, trobar un lladre amb el «llavero» de tota la ciutat no és cosa freqüent.

RELLOTGE ORIGINAL A MOSCOU

Moscou, 11. — Un rellotger bolxevic ha construït un rellotge monumental que cada hora interpreta la «Internacional». A determinades hores apareixen les efígies dels membres del Govern soviètic, mentre que al centre sorgeix la figura d'Stalin voltada de llums vermells. El rellotge serà exposat a Moscou.

"El partit Radical ha d'arribar on ja fa temps que havia d'estar", reconeixen els mateixos radicals!

El partit radical barceloní celebra ahir una reunió del Comitè Provincial.

El senyor Polo Otín afirmà que el Partit Republicà Radical ha d'arribar on fa temps que havia d'estar per la seva història republicana i per la seva tradició democràtica. Contesta a una nota del senyor Lara referent a suposades defeccions al Partit Radical, i afirmà que no hi ha un sol Comitè ni un sol partit que hagi desertat dels rengles del Partit. «Perquè el nostre Part